A HANDLOWA.

Nr. 1. Warszawa, dnia 20 grudnia (2 stycznia). Sobota. 1868/9.

w Warszawie: kwartalnie rsr. 2 kop. 10; miesięcznie kop. 70.
Za odnoszenie do domu, dopłaca się miesięcznie kop. 5.
Numer pojedyńczy kop. 5.

Doniesienia i uwiadomienia wszelkiego rodzaju przyjmuje Redakcya Gazety za opłatą od wiersza drobnem pismem, lub za jego miejsce po kop. 5.

ROK 6.

Na prowincyi we wszystkich urzędach pocztowych w kraju i w Cesarstwie: rocznie rsr. 9.
Półrocznie rsr. 4. k. 50 kwartalnie rsr. 2. k. 25.
Wszystko w kopercie opatrzonéj drukowanym adresem.

Biuro Redakcyi przy ulicy Daniłowiczowskiéj w drukarni pod Nrem 619.

TELEGRAMY GAZETY HANDLOWEJ.

Konstantynopol, 31 grudnia. „Turquie“ powiada: Porta nie zgodziła się podobno jeszcze na konferencyę; prawdopodobnie obstawać ona będzie przy swojem ultimatum.

Paryż, 31 grudnia. „Public“ pisze: Jutro na przyjęciu ciała dyplomatycznego cesarz oznajmi o pomyślnym rezultacie usiłowań mocarstw odnośnie do zapobieżenia sporowi turecko-greckiemu i zaznaczy nową rękojmię polityki pokojowéj.

Paryż, 1 stycznia. Na przyjęciu noworocznem ciała dyplomatycznego cesarz powiedział: Z przyjemnością zaznaczam pojednawcze usposobienia ożywiające mocarstwa, które pozwalają na wygładzenie nastręczających się trudności. Spodziewam się, że rok 1869 będzie mógł usunąć obawy i pokój utwierdzić.

Florencya, 1 stycznia. Na przyjęciu noworocznem powiedział król do deputacyi izby poselskiéj: Sytuacya jest spokojną, gdyby się jednak zaśmić miała, w armii mieścić się będzie najlepsza rękojmia obrony interesów włoskich.

Warszawa, dnia 2 stycznia.

Lubo nie jest jeszcze zupełnie pewnem czy konferencya zbierze się już w dniu dzisiejszym, w którym pierwiastkowo miała być zwołaną, nie zachodzą jednak żadne wątpliwości co do przyjęcia projektu tego przez wszystkie mocarstwa. Mniejsza pewność zachodzi co do programu narad. Według doniesienia korespondenta berlińskiego do „Indep. belge,” które także „Patrie“ potwierdzać się zdaje, mocarstwa porozumieć się miały naprzód, ażeby konferencya wyłącznie zajmowała się tylko obecnym sporem turecko-greckim z wyłączeniem wszelkich innych kwestyj wschodnich, następnie zgodzić się miały na popieranie trzech pierwszych punktów w ultimatum tureckiem zawartych; żądałyby zatem od Grecyi rozwiązania oddziałów ochotników, zabronienia tworzenia się nowych band powstańczych oraz zamknięcia przed korsarzami greckimi portów greckich. Za popieraniem powyż wyrażonych żądań szczególniéj obstawać ma Francya. Natomiast gabinet tuileryjski proponować zamierza odrzucenie dalszych żądań tureckich. Nie ma więc być wymaganem od Grecyi ukaranie sprawców mordu popełnionego na żołnierzach i poddanych tureckich, oraz wynagrodzenie rodzin osób zamordowanych. W końcu Grecya nie ma być zmuszoną do upokarzającéj obietnicy, że odtąd nie będzie działać wbrew traktatom i prawu narodów. Reszta mocarstw zgadza się podobno z powyższą propozycyą Francyi. Nie mniéj, jednak są, niektóre punkta, co do których porozumienie między wszystkiemi mocarstwami do téj chwili osiągnąc się nie dało; do nich należy między innemi kwestya przypuszczenia Grecyi do narad konferencyi. Francya proponuje przyznać jéj tylko głos doradczy, Rosya zaś pragnie aby do konferencyi dopuszczoną była na tych samych co Turcya ...nkach. W tym przedmiocie ma miejsce wymiana not dyplomatycznych.

Wiadomości i pogłoski o zebraniu konferencyi podają znowu w ...wość najświeższe doniesienia z Konstantynopola. „Turquie“ ...piewa o przystąpieniu Porty do projektu konferencyi. Gdyby ...potwierdziło, zachwiałoby wszystko co dotychczas o przyszłych ...h europejskich podawano. Równocześnie wiadomości z Grecyi także nie wydają się zbyt uspakajającemi. Rząd helleński wzywa naród do poparcia polityki jego. Być może, iż to jest ów manifest od pewnego już zapowiadany czasu.

Wiadomości z Kandyi świadczą, że powstanie tamtejsze dalekiem jest od upadku. Doniesienie zresztą z Carogrodu jakoby powstańcy i rząd ich tymczasowy poddać się mieli, tym bardziéj było nieprawdopodobne ponieważ dopiero nie dawno parostatek „Enosis“ wylądował na wyspie 1,800 ochotników, zaopatrzonych dostatecznie w żywność i amunicyą a zarazem będących w posiadaniu dział. Tak więc w chwili gdy w Paryżu zebrać się ma konferencya, na wschodzie nie przybierają rzeczy pozorów pokojowych.

Prasa półurzędowa francuzka i pruska objawia zupełną ufność w pomyślny rezultat konferencyi, jakkolwiek ze strony francuzkiéj przebija wyraźnie niezadowolenie, że w przedmiocie zwołania jéj Prusy ubiegły Francyą i pierwsze wystąpiły z inicyatywą.

Prasa angielska przeciwnie dosyć pesymistycznie na rzeczy zapatruje się. "Times“ nie obiecuje sobie wiele z konferencyi pożytku, ponieważ, jak sądzi, niepodobieństwem jest, ażeby w nowem świetle sytuacyę przedstawić mogła i więcéj sprawić niż dyplomacya w zwyczajnym sposobie postępowania. Obawiać się przytem należy, ażeby który z członków konferencyi nie zboczył w inną obcą lub przynajmniéj bezpośrednio z przedmiotém narad nie połączoną kwestyę. W najlepszym razie po uroczystéj ceremonii tygodniowych narad, konferencya dojdzie do téj saméj konkluzyi, na którą już cały świat się zgodził, a mianowicie, że ci co spór wszczęli albo pogodzić się powinni, albo za następstwa wziąść na siebie odpowiedzialność „Times” zdaje się być przekonaną, że w końcu przyjdzie do wojny między Turcyą a Grecyą, jakkolwiek takowa może wielkich nie przybierze rozmiarów.

Obok sporu turecko-greckiego opinia publiczna zaczyna baczniejszą zwracać uwagę na panujące między Austryą a Prusami rozdrażnienie, uwydatniające się w tonie obustronnych pism półurzędowych. Organa pruskie w wysokim stopniu na hr. Beusta są oburzone i bezwzględnie politykę jego potępiają. Zarzucają mu, że polityka jego jest wojowniczą a że godlem jéj zemsta za r. 1866. Dyplomatyczne działania kanclerza austryackiego są naturalnie tajemnicą pokryte, trudno zatem ocenić o ile zarzuty prasy pruskiéj są sprawiedliwe. Zdaje się, że oprócz odkrycia agitacyi rumuńskiéj i wpływu na wywołanie sporu turecko-greckiego, hr. Beust u gabinetów zagranicznych wzbudzić zdołał pewną nieufność do polityki dworu berlińskiego; usiłowania te nawet w Londynie nie pozostały podobno bezskutecznemi, a ztąd zdwojona w prasie pruskiéj do kanclerza austryackiego nienawiść. Przedstawienia bowiem jego dotyczące polityki pruskiéj, rzeczona prasa mianuje oszczerstwem. Jakkolwiek bądź tyle zdaje się być pewnem, że rozdrażnienie ze strony pruskiéj objawiające się względem Austryi, nie może być spowodowanem li tylko tonem dzienników półurzędowych wiedeńskich, owszem dowodzi ono, że hr. Beust Prusom na polu dyplomatycznem stać się musiał niedogodnym.

Na polu militarnem Austrya rozwijać teraz zaczyna większą działalność. Armia regularna całkowicie uzbrojoną została w nowe karabiny. Przystępują teraz do utworzenia landwery. Według ostatnich wiadomości z Pesztu kadry honwedów wkrótce mają być uformowane. Minister Andrassy wezwał dawnych oficerów armii honwedzkiéj, aby prośby o umieszczenie w nowéj organizacyi podawali do połowy lutego, gdyż późniéj zgłaszający się przyjętymi nie będą.

Porta układa się z vice-królem egipskim i bejem tunetańskim

o powiększenie kontyngensów, które ci ostatni obowiązani są dostarczyć w razie wojny. Rząd egipski chętnie na to się zgadza, obiecując nawet zasilić flotę turecką dwiema fregatami pancernemi. Bej tunetański gotów jest, zamiast 4,000 ludzi, dostarczyć Porcie korpusu 10,000 pod warunkiem, że Porta weźmie go na swój żołd, na tak długo jak w jéj służbie zostawać będzie.

Petersburg, 31 grudnia. „Petersb. Journal" pisze: Pożądanem jest dopuszczenie do konferencyi rządu greckiego dla poparcia jego znaczenia w obec wzburzonego narodu. Naród grecki spodziewa się, że rząd okaże umiarkowanie i pojednawczość; lecz że i Turcya po konferencyi cofnie ultimatum, a przynajmniéj obrażliwe jego punkta; tego wymaga jéj własna godność.

Wiedeń, 31 grudnia. „Corr. Bureau" donosi z Konstantynopola pod dniem 31 grudnia: „Turquie" pisze: Porta nie zgodziła się podobno jeszcze na konferencyę i prawdopodobnie obstawać będzie za przyjęciem swego ultimatum.

Paryż, 30 grudnia. Z Konstantynopola donoszą: Pomimo przedłużonego terminu wydalają Greków z Konstantynopola i z prowincyi. Wziętych do niewoli w tych dniach 40 powstańców kandyotskich oddać mają pod sąd wojenny. Dekret ministeryalny Rouhera stanowi, że nowy organ urzędowy nosić ma tytuł: „Journal officiel de l'empire." „Ajencya Havas" donosi z Korfu: Pod Apokoroną, Amarion i Heraklion miały miejsce świeżo zwycięzkie dla Greków potyczki.

Florencya, 30 grudnia. Przybył tu znowu król i jutro przyjmować będzie ciało dyplomatyczne. W dniu jutrzejszym oczekują także przybycia posła hiszpańskiego Montemar. Król da mu uroczyste posłuchaniu.

Madryt, 30 grudnia. „Imperial" w dłuższym artykule wspomina o możliwości wojny domowéj i zapewnia, że takowa spowodowaną będzie przez stronnictwo reakcyjne. Bezpieczeństwo jednak wkrótce będzie mogło być przywróconem przez ścisłe połączenie stronnictwa republikańskiego z innemi stronnictwami politycznemi.

Ateny, 29 grudnia. Rząd ogłosił proklamacyę, w któréj żąda poparcia ze strony narodu.

Konstantynopol, 30 grudnia. Ambasadorowie angielski i austryacki przedstawili Porcie, że w interesie nawigacyi koniecznem jest, ażeby nie byli wydaleni z kraju przewodnicy okrętowi stacyonowani u ujść Dunaju.

Belgrad, 30 grudnia. Komitet ustawodawczy ukończył swe obrady przyjąwszy program przez rejencyę przedłożony.

(Nordd. Allg. Ztg. Ind. Bl.)

Telegramy Handlowe.

Petersburg, 29 grudnia. *Łój* żółty świeczny w miejscu $52\frac{1}{2}$—52. *Żyto* z dostawą w grudniu $8\frac{1}{4}$. *Owies* z dostawą w grudniu $5\frac{1}{4}$. *Konopie* w miejscu 38. *Olej konopny* w miejscu $3\frac{1}{2}$—3.80.

Liverpool, 29 grudnia. (Bawełna). Obrót 12—15.000 bel. Ceny wzmacniają się.

Middling Orleans 11, middling amerykańska $10\frac{3}{4}$, fair Dhollerah $8\frac{9}{16}$, middling fair Dhollerach $8\frac{1}{8}$, good middling Dhollerah $7\frac{7}{8}$, fair Bengal 7, new fair Oomra $8\frac{3}{4}$, good fair Oomra 9, Pernam 11, Smyrna $9\frac{1}{4}$, Egiptia —, Orleans w transporcie —.

Manchester, 29 grudnia. Przędza, notowania na *℔*). Water 30 (Clayton) $15\frac{3}{4}$, Mule 30 dobry średni gatunek 12, Water 30 najlepszéj tkaniny $15\frac{1}{2}$ p., Mayol 40 $13\frac{1}{4}$ p., Mule 40 lepszy gatunek niż Taylor $15\frac{1}{4}$ p., Mule 60 dla Indyi i Chin — p. (Materye, notowania na sztuki); $8\frac{1}{4}$ *℔* Shirting prima Colvert $12\frac{3}{4}$ p., zwyczajne dobre Makes — p. Ceny wyższe, przy ograniczonym interesie.

Szczecin, 31 grudnia. (Targ zbożowy). *Pszenica* w miejscu 62—$69\frac{1}{2}$; z dostawą w grudniu 69 nom., na wiosnę $69\frac{1}{2}$. *Żyto* w miejscu $50\frac{1}{2}$—52; z dostawą w grudniu 52, na wiosnę 52.

Paryż, 31 grudnia. Mąka z dostawą w grudniu 59.50, w styczniu i kwietniu 60.25.

Hamburg, 31 grudnia. (Targ zbożowy). Ceny *pszenicy* i *żyta* w miejscu mocne; na dostawę po części wyższe. *Pszenica* z dostawą w grudniu i styczniu za 5,400 *℔* 119, w kwietniu i maju 121. *Żyto* z dostawą w grudniu i styczniu za 5,000 *℔* 92, w kwietniu i maju 90. *Kawy* ceny mocne. W *cynku* bez ożywienia. *Olej skalny* w miejscu $15\frac{1}{4}$; z dostawą w grudniu $14\frac{3}{4}$; pochmurno.

Londyn, 30 grudnia. (Targ zbożowy). Dowozy zagraniczne od ostatniego poniedziałku wynoszą: pszenicy 4,390, jęczmienia 4,550, owsa 7,180 kwarterów.

Targ, jak to zwykle we środę, bardzo słabo był odwiedzany; interes przeto był ociężały, pomimo trzymania się cen pszenicy.

Manchester, 30 grudnia. Przędza: notowania $\frac{1}{8}$ p. wyżéj.

Liverpool, 31 grudnia. (Bawełna). Obrót tygodniowy 87,310, z tych amerykańskiéj 20,050, poszło na spekulacyę 16,420, na wywóz 12,110, na handel 58,770, wywieziono rzeczywiście 9,425, dowóz tygodniowy 59,863, zapas 352,335 bel.

Obrót dzisiejszy 15,000 bel. Ceny mocne.

Antwerpia, 31 grudnia. (Targ zbożowy). Ceny *pszenicy* mocne; *żyta* słabe. (*Olej skalny*), rafinowany typowo-biały w miejscu 53—$53\frac{1}{2}$; z dostawą w styczniu $53\frac{1}{2}$ żądano. Interes spokojny.

Brema, 31 grudnia. (Oléj skalny). Standart white w miejscu $6\frac{3}{8}$ tal. w złocie. Ceny bardzo mocne, przy znacznéj chęci kupna.

Londyn, 31 grudnia. (Wykaz bankowy). Noty w obiegu będące 23,514,570 (więcéj o 574,385), zapasy gotówki 18,445,858 (więcéj o 154,237), rezerwa banknotów 8,754,905 (mniéj o 496,845) funtów sterlingów.

Paryż, 31 grudnia. (W y k a z b a n k o w y). Zapasy gotówki 1,107,734,869 (mniéj o 31,599,079), portfel 640,969,790 (mniéj o 147,683,361), zaliczenia na papiery publiczne 87,719,8[illegible]0 (więcéj o 1,197,100), noty w obiegu będące 1,382,808,450 (więcéj o 93,821,100), kredyt skarbu państwa 180,122,347 (więcéj o 2,978,067), rachunki bieżące osób prywatnych 330,805,439 (więcéj o 26,311,795) fr.

Ryga, 30 grudnia. Kursa wexli z terminem trzymiesięcznym są następujące: na Londyn $32\frac{3}{4}$—$\frac{7}{8}$ pensów, na Hamburg $29\frac{5}{8}$—$\frac{3}{4}$ szyl. ban., na Paryż $344\frac{1}{4}$—345 centymów za 1 rs.

(W. T. B., T. B. f. N. D).

Warszawa, 2 stycznia. (Sprawozdanie tygodniowe o zbożu i produktach).

Targi zbożowe zagraniczne w ubiegłym tygodniu żadnéj nie uległy zmianie; w Londynie ruch targowy był niewielki przy cenach zeszłotygodniowych; ceny *żyta* w Berlinie od dawna prawie niezmienne i w ubiegłym tygodniu w jednéj normie się utrzymały; w Gdańsku *pszenica* była dość poszukiwaną przy niewielkich dowozach, ceny niezmienione zeszłotygodniowe.

Na targu naszym dowozy *pszenicy* były więcéj niż średnie przy dość ożywionym ruchu; kupowano tak do Cesarstwa jak i na potrzebę konsumcyjną; a ceny podniosły się o 15—$22\frac{1}{2}$ kop. na gatunki przednie; średnie zaś utrzymały się na stanowisku zeszłotygodniowem. Płacono za ziarno dobre rs. 6 kop. 60—rs. 6 kop. 75; za wyborową jedną partyę płacono do 7 rs., za gatunek średni od rs. 5 kop. 70—rs. 6 kop. 30; gatunków ordynaryjnych nie było na targu.

Żyta dowozy były również dość liczne, lecz ceny, pomimo dość znacznych zakupów do Cesarstwa i na potrzebę konsumcyjną, w mniejszym stosunku się tylko podniosły, bo tylko o 5—$7\frac{1}{2}$ kop.; płacono do rs. 5 kop. $17\frac{1}{2}$. We czwartek zaś z powodu braku kupujących nastąpiło obniżenie, a liweranci płacili tylko rs. 4 kop. 95—rs. 5 kop. 10.

Jęczmienia dowozy i ceny ciągle jednostajne; można notować: za 4-rzędowy rs. 4 kop. 20—rs. 4 kop. 50, za 2-rzędowy rs. 4 kop. 65—rs. 4 kop. 80 za korzec.

Owsa ceny przecięciowe rs. 2 kop. 70 za korzec przy znacznych dowozach.

Groch: dowozy i obroty szczupłe; płacono za polny rs. 4 kop. 50—rs. 5 kop. 70, za cukrowy rs. 6 kop. 30—rs. 6 kop. 75.

Okowity ceny na początku tygodnia pozostając ciągle w słabem usposobieniu, w ostatnich dniach się wzmocniły; płacono 85—$86\frac{1}{2}$ kopiejek.

Cukier. W produkcie tym było cokolwiek więcéj ruchu aniżeli w ostatnich tygodniach; nabyto w drobnych i cokolwiek większych partyach po cenach prawie niezmienionych. Płacono: za Herman[illegible] Ostrów, Guzów, Sanniki i Oryszew po rs. 4 kop. 10—rs. 4 kop. [illegible] za Łyszkowice rs. 4 kop. 05—rs. 4 kop. $07\frac{1}{2}$; za Walentynów, Do[illegible]lin, Elżbietów i Majerhoff po rs. 4—rs. 4 kop. 05; za Konstan[illegible]onów po rs. 4; za Leśmierz i Model po rs. 3 kop. 90.

Mączka w kawałach po rs. 3 kop. 30—rs. 3 kop. 50, za [illegible] rs. 3 kop. 30—rs. 3 kop. 40 za kamień 24 *℔*; notowania powyż[illegible] rafinadę uważać należy z terminem dwumiesięcznym.

Korrespondencye Gazety Handlowéj.

Petersburg, 29 grudnia. (Giełda). Widoki co do pokojowego załatwienia sporów politycznych, nabierając coraz silniejszéj podstawy oddziaływają korzystnie na naszą giełdę.

Wiele remes pojawiło się dziś na Londyn po kursie $32\frac{3}{4}$, które zabrano, a w końcu pozostało po $32\frac{11}{16}$. Za Paryż ofiarowano $342\frac{1}{2}$; w innych dewizach mało co robiono.

Za Londyn na dostawę żądano $32\frac{9}{16}$, ofiarowano $32\frac{5}{8}$.

W pożyczce premiowéj interes słaby: za pierwszą emisyę nie wyżéj $136\frac{3}{4}$; za drugą emisyę niewyżéj $134\frac{1}{4}$ osiągnąć można.

Pięcioprocentowe bilety bankowe poszukiwane: za pierwszą emisyę płacono $86\frac{1}{2}$; za drugą emisyę żądano $85\frac{1}{2}$, płacono $85\frac{1}{8}$.

Za akcye drogi żelaznéj wielkiego towarzystwa płacono $119\frac{1}{4}$.

Akcye drogi żelaznéj terespolskiéj żądają $94\frac{1}{2}$, płacą 94.

Akcye towarzystw ubezpieczeń od ognia. Pierwsze ruskie za 400 rs. żądano $517\frac{1}{2}$; drugie ruskie za 150 żądano 160; „Salamandra" za 250 żądano 245; st. petersburgskie za 200 żądano 208; moskiewskie za 200 żądano $233\frac{1}{2}$; ruskie za 50 żądano 62; kompania „Nadjeżda" za 50 rs. żądano 178.

W łoju nie ma żadnych obrotów; w miejscu żądano 52. Z dostawą w sierpniu z wypłatą wszystkich pieniędzy z góry ofiarowano 48, żądano 52.

Konopie były więcéj ofiarowane: ceny niezmienione; w miejscu $35\frac{1}{2}$ gotówką, zaś $36\frac{1}{2}$ z zadatkiem na czerwiec i lipiec.

Gdańsk, 30 grudnia. Wiatr północno-wschodni, pogoda dość przyjemna.

Od ostatnich naszych raportów targi zbożowe żadnéj znacznéj zmianie nieuległy; ceny przedewszystkiem pozostają prawie te same, a ruch małoznaczny.

Na naszym targu:

Pszenica była dosyć poszukiwaną, właściciele zatem korzystając z niewielkich dowozów otrzymywali cenę stałą przeszło-tygodniową.

Od poniedziałku sprzedano około 400 łasztów; płacono: za piękną białą pszenicę 525—550 fl., za szklistą 515—540 guld., za pstrą 500—520 guld.

Żyto jak również *groch* i *jęczmień* niezmienione w cenie.

B. Toeplitz & Comp.

HANDEL ŚWIATA.

I.

Jego istota i rozwój.

Pod *handlem świata* rozumiemy łańcuch zamiennych operacyj pomiędzy rozmaitemi ludami, który, jak jeden ze sławnych ekonomistów powiada, stanowi porządek, przez samą przyrodę w ludzkości zaprowadzony. Jestto węzeł, łączący wszystkie narody świata w jednę solidarną całość, a ztąd zwanym jest także *międzynarodowym*, dla odróżnienia od handlu *wewnętrznego*, jaki członkowie jednego i tegoż samego narodu pomiędzy sobą prowadzą.

Pierwiastek handlu świata leży z jednéj strony—w różności potrzeb rozmaitych ludów i naturalnym popędzie do ich zaspakajania; z drugiéj strony—w odmiennym charakterze i stopniu własnych ich zdolności, oraz produkcyjności otaczającéj je przyrody, mianowicie: strefy, klimatu, żyzności gruntu, blizkości mórz i rzek i t. p. Opatrzność, już to z marnotrawną szczodrotą, już ze skąpą dłonią rozdzielając swe dary pomiędzy różne okolice ziemi, wskazała człowiekowi drogę, na któréj płody wszystkich stref swiata mogą się dlań stać nabywalnemi,—dała mu możność zamiany produktów własnego kraju … własnego przemysłu na te, na których jemu zbywa.

… znaczeniem tedy handlu świata jest: *zaprowadzenie i utrzy- … nowagi między zbytkiem a niedostatkiem*; celem jego: *fi- … ludzkości.*

… umiarkowanych, północnych, posia- … niżeli ludy krajów … prze-

I jak umysłowe przymioty jakiego narodu tworzą podkład, na którym przewaga jego w handlu świata się wznosi; tak też nawzajem przewaga ta, prawem naturalnéj reakcyi, oddziaływa na rozwój owych intellektualnych zdolności i dźwiga kulturę ludu. Znajdujemy tego potwierdzenie w historyi wszystkich ludów, które kiedykolwiek ster świata w swem ręku dzierżyły. I tak w zamierzchłéj starożytności Indyanie, Chaldejczycy i Egipcyanie, późniéj Fenicyanie i Kartagińczycy, Grecy i Rzymianie, następnie Arabowie, Włosi i Niemcy, Portugalczycy i Hiszpanie, Hollendrzy, Anglicy i Amerykanie—byli w swoim czasie zarazem i najoświeceńszemi, a przy dłuższym rozkwicie handlu, i najswobodniejszemi narodami na świecie.

Nie może to wchodzić w zakres niniejszéj rozprawy, wszystkie historyczne fazy handlu świata po szczególe tu omawiać; ale z chronologicznego zestawienia pomienionych narodowości widać, że po wszystkie czasy berło handlu świata spoczywało w ręku jednego, przodującego innym na tem polu, narodu. Przyczyniało się do téj przewagi, obok wyższych zdolności umysłowych ludu, głównie przyjazne położenie kraju, które dozwalało mu korzystać z wielkich dróg handlowych, jakiemi w danéj epoce handel świata się posługiwał. Przewaga też ta przenosiła się z ludu na lud, w miarę zamykania się dawnych dróg i otwierania nowych; a spowodowały to już wielkie przewroty polityczne, jak wyprawy Alexandra W. w starożytności i zdobycie Małéj Azyi i bizantyńskiego państwa przez Osmanów; już nowe odkrycia i wynalazki—jak kompasu i Ameryki; już wreszcie w naszych czasach—siła pary zastosowana do komunikacyi na lądzie i morzu, która drogom handlowym nadała i nadaje wciąż coraz to nowe kierunki.

Określiwszy w powyższy sposób ile można najtreściwiéj istotę handlu świata i jego znaczenie w ogóle, przechodzimy do opisu jego rozwoju i głównych przyczyn jego wzrostu, statystycznemi cyframi stwierdzonych. W następstwie damy czytelnikom obraz środków pomocniczych handlu, wielkich jego dobrodziejstw dla ludzkości i katastrof jakim peryodycznie ulega (kryzys handlowe), oraz pogląd na stan jego obecny i widoki w przyszłości.

Świat klassyczny nie miał i nie mógł mieć tak szeroko rozgałęzionego handlu, jak go nowsze czasy mają. Przyczyny tego leżą nie tyle w pogardzie, jaką starożytni żywili dla handlu i przemysłu w ogóle, ile raczéj we względnie szczupłéj przestrzeni morza Śródziemnego i wpływających doń mórz, na których cały handel morski starożytnych niemal się ograniczał, a ztąd—w jednorodności produktów, przedmiot tego handlu stanowiących. Wprawdzie i wówczas Grecy i Rzymianie sprowadzali z Indyi drogocenne płody natury, kosztowne szaty z chińskiego jedwabiu, wełniane tkaniny i inne wytwory kunsztu i przemysłu; lecz dokonywało się to na drodze lądowéj i za pośrednictwem ludów, pośrednie kraje zamieszkujących. Takiż sam charakter wyjątkowy nosiły wyprawy na północ po brytańską cynę, baltycki burszyn i t. p. Same jednak wybrzeża Śródziemnego morza dostarczały, jak się rzekło, prawie jednakowych płodów, a ztąd i ich wymiana nader szczupły tylko mogła mieć zakres.

(Dalszy ciąg nastąpi).

Kursa telegraficzne.

(*Ajencyi Rudolfa Okręt*).

Petersburg, dnia 1 styeznia,	z dnia 1, za rubel srebrny			z dnia 29, za rubel srebrny		
Weksle na Londyn 3 mies.	—	$32\frac{1}{16}$	$32\frac{13}{16}$	—	$32\frac{5}{8}$	$32\frac{3}{4}$
ditto „ Hamburg 3 „	—	—	$29\frac{5}{8}$	—	—	$29\frac{5}{8}$
ditto „ Amsterdam 3 „	—	—	$163\frac{1}{4}$	—	—	163
ditto „ Paryż 3 „	—	—	$343\frac{1}{8}$	—	—	343
ditto Berlin 15 dni za 100 R.	—	—	—	—	—	—
5ta Pożyczka Stieglitz'a	—	—	—	—	—	—
6ta „ „	—	—	—	—	—	—
7ma „ Rotschilda	—	—	—	—	—	—
Nowa Pożycz. Premio. z r. 1864	—	—	$136\frac{7}{8}$	—	—	137
„ „ „ 1866	—	—	$134\frac{1}{2}$	—	—	$134\frac{3}{4}$
5% Bilety Bank. 1e —, 2e.	—	—	$87\frac{3}{4}$	—	—	$86\frac{1}{4}$
Akcye Wielkiego Towrz. dróg żela.	—	—	$119\frac{1}{8}$	—	—	$119\frac{1}{8}$
Obligacye „ „	—	—	—	—	—	—
Akcye dr. żel. Warsz. Terespolskiéj	—	—	95	—	—	$94\frac{1}{2}$
6% Metaliki	—	—	—	—	—	—
4% „ Kupon z Lutego	—	—	—	—	—	—
„ „ z Sierpnia	—	—	—	—	—	—
Imperyały 602			—			
Dyskonto 6%			—			

Kursa Giełdy Warszawskiéj.

Monety i Banknoty.	dnia 1, żąda.	dnia 1, płacono	z d. 31
Półimperiał................Rs.	—		o. 2
Napoleondor............... „	—	—	—
Dukat ważny .... „	—	—	3.42
Rubel srebrny .... „	—	—	—
Talar pruski .... (—%) „	—	109	—
Gulden austryacki.. (—%) „	—	$61\frac{1}{2}$	—
Papiery publiczne.			
Listy zastawne 100 rs. 1-a ser.	83.90	—	—
Listy zastawne 100 rs. 2-a ser.	77.90	77.40	77.56
4% Listy likwidacyjne . . . „	66.90	66.50	66.16
Obligi Towarz. Kre. Z. za 100 Rs.	99.50	99	99.
Obligi skarbowe rs. 100 . . . „	—	—	—
„ cząstkowe złp. 500 . . „	—	—	101.50
Certyfi. ban. A złp. 300 . . . „	—	—	50.75
„ „ B 200 op. kup. „	—	—	32.50
„ „ ditto bez pro. . „	—	—	26.50
Akcye kol. żel. W. W. % . . „	—	65.50	65.50
3% oblig. W. W. 500 fr. . . „	—	—	—
Akcye kol żel. W. B. . . . . „	64.	62.50	62.50
Akcye Żeg. Par. rs. 100 . . . „	—	—	—
Bilety skarb. 100 rs. . . . . . „	—	—	—
Cert. kom. likw 100 rs . . . . „	—	—	—
5% bil. Pań. 100 rs. op. kup. „	—	—	—
4% metal. za sier. (za 100 rs. %) . . . „	—	100.75	100.75
ditto za luty . „	101.25	101.	101.
5-ta pożyczka . . . „	—	—	30.50
6-ta „ . . . „	—	—	—
Akcye wielkiéj kompanii	—	—	—
kolet żel za 125 rs . . . . „	—		118.50
$4\frac{1}{2}$% obl. dtto 2000 f. 500 „	—	—	—
Nowa poży. ros. 5% zr. 1864 „	137.25	137.	136.25
„ „ „ z r. 1066 „	135.	—	—
5% Akc. k żel. W. Teres lib „	—	—	9
Oblig. ditto ditto . . „	—	—	—
5% „ Fabr. Łodzkie . . . „	—	—	—
Weksle.			
Berlin 100 t. 2 m. ($120\frac{1}{6}$ $119\frac{5}{6}$) „	108.15	107.85	107.85
ditto krótki ($119\frac{5}{6}$ $119\frac{1}{2}$) „	107.85	107.55	107.70
Gdańsk dtto dto (120 $119\frac{3}{4}$) „	108.	107.77	107.70
Moskwa 100 rs. 1 mies. . . . „	—	—	—
Petersburg 100 rs. krótki „	—	—	99.75
ditto 1 mies. . . . . „	99.25	99.	—
Wiedeń 150 fl. 2m. (102 —) „	91.80	—	—
Hamburg 300 Bnk. ditto . . „	—	—	—
Londyn 1 ft. st. 3 mies. . . . „	7.36	—	7.35
Paryż 300 fr. 2 mies. . . . . „	87.90	—	—

Wartość kuponu: List. zast. $11\frac{1}{9}$. L. likw. $35\frac{5}{9}$. Obl. sk. $102\frac{2}{9}$. Poż. prem. 1 em. $234\frac{2}{3}$, 2 em. $151\frac{4}{9}$.

Kursa walut zagr. prawie bez zmiany obroty w wexlach małe. Listy zast. i poż. prem. I em. p[...] po kursach onegdajszych. list[...]

Kursa telegraficzne.

(*Ajencyi Rudolfa Okręt*)

Berlin, dnia 31 grudnia.	z d. 31	z d. 30
Bilety Banku Rossyjskiego dto	83	83
Wexle na Warszawę z tet. kr. dto	$82\frac{3}{8}$	$82\frac{1}{2}$
dto „ Petersburg 3 tyg. za 100 rr.	$91\frac{1}{2}$	$91\frac{5}{8}$
dto „ „ 3 mies. dto	$90\frac{1}{4}$	$90\frac{3}{8}$
dto „ Londyn 3 mies. za 1 f. st.	$6.22\frac{7}{8}$	—
dto „ Paryż 2 „ 300 fr.	$80\frac{2}{3}$	—
dto „ Hamb. 2 „ za 300 bmk.	150	—
dto „ Wiedeń 2 „ za 150 złr.	84	84
Listy zastawne 4% . . . za 90 rs.	64	$64\frac{1}{2}$
Listy likwidacyjne	$55\frac{3}{8}$	$55\frac{1}{8}$
Obligacye skarbowe 4% . . dto	$65\frac{3}{4}$	$65\frac{3}{4}$
Koleje Rosyjskie po 125 rs. za 93 rs.	81	81
Akcye Drogi Żel. Terespolskiej . .	$60\frac{7}{8}$	—
Obligacye Drogi Żel. Terespolskiéj	$77\frac{1}{8}$	$77\frac{1}{8}$
Akcye Drogi Żel. Warsz.-Wied . .	$58\frac{7}{8}$	$58\frac{7}{8}$
Akcye Drogi Żel. Warsz.-Bydg . .	$58\frac{3}{8}$	$58\frac{1}{2}$
1-sza pożyczka premiowa z r. 1864	$117\frac{1}{4}$	$117\frac{1}{4}$
2-ga „ „ z r. 1866	$115\frac{1}{4}$	115
Żyto na targu . . (za wispel z 2000 f. cel. czyli 2442	$51\frac{1}{2}$	$51\frac{1}{2}$
dto „ dostawę (fut. ros. w jesien	$51\frac{1}{2}$	$51\frac{3}{4}$
Dyskonto. 4%		
Wiedeń.		
Wexle na Londyn	119.40	119.40
„ „ Hamburg	88.10	88.10
„ „ Paryż	47.50	47.50
Pożyczka Narodowa	64.50	64.40
5-proc. Metaliki	59.	58.80
Akcye Banku Kredytowego	245.80	243.10
Dyskonto. 4%		
Paryż.		
Renta 3%	70.10	70.10
Renta włoska	57.30	57.20
Akcye Kredytu Ruchomego	286	288
Dyskonto . . . . $2\frac{1}{2}$%		
Londyn.		
3% Papiery (Consols)		
Dyskonto. . . . 3%		